

אנגליה — איני יודע. מצדנו לא נעשה כלום למניעת חידוש הקואופרציה, אבל
אל נייעגן לה. ונמשיך את פעולתנו. — — —

אלה הם סיכויי ותפקידי של המאבק הציוני, וסימנו המובהק של מאבק
ציוני הוא זה שהמאבק משמש את הציונית, ולא שהציונות משמשת את המאבק.

ד. בן-גוריון

במליאת הוועד הלאומי, ניטן תשי"ז

אז — והיום.

ב־19 באפריל 1936 פרצו מאורעות בארץ אשר נמשכו קרוב לשלוש שנים
ותוצאותיהם הפוליטיות עודן מעיקות על הארץ עד היום הזה, ואין לראות את
היום בו ייעלמו. אך אפשר לגרוס גם להיפך: אותה שיטה מדינית חדשה בשאלת
ארץ-ישראל אשר הביאה את הארץ עד הלום היא שגרמה גם למאורעות תרצ"ו.
בראשית המאורעות, לפני אחת עשרה שנה, קיוו מתנגדי הציונות ואויבי
הישוב היהודי, כי הישוב הקטן יימחה מעל פני האדמה או, לפחות, יסבול נזקים
כאלה בנפש, ברכוש, ביכולת קיום ובניה, שירכיז ראשו, יכנע ויסכים להיסול
הציונות. תקות הצוררים נכזבה. בישוב נתגלו כוחות עצומים לעמידה על הנפש
ולהמשך הבנין. התגלו בו גם כוחות עצומים לריסון עצמו אשר סיכלו מזימת
אויבים להציג את הארץ כזירת התנגשות של שתי עדות מרצחים חשוכות,
שהשלטון הבריט הנאור חייב לדכא את שתיהן — ובעיקר את החלשה שבהן ולרשת
משתייהן את הארץ לעצמו.

לאחר אחת עשרה שנה אין עוד להכיר את הארץ. הישוב היהודי לא בלבד
שהוכפל במספרו. בהתגוננות המתוכנת והאחראית, בבנין המתוכנן שבאו מיד לאחר
פרוץ המאורעות, הונחו היסודות לממלכתיות יהודית, נתחשלה היכולת לעשייה
עצמית בבנין, בעליה, בהגנה. מארגני מאורעות 1936, הערבים והלא-ערבים כבר
מבינים כי הם עשו הרבה מאד למען גיבוש הישוב היהודי כאומה ממלכתית,
היודעת לבנות את חייה גם בלי עזרה מזולתה. הם מבינים, כמה הרבו לעשות.
בעמדתנו עתה במערכה קשה ואחראית פי כמה ממערכת 1936 — 1939
רבה תקותנו, כי נעמוד גם בנסיון האיום הזה; כי מזימת האויב, מזימה מסוכנת
פי כמה מן הראשונה, בסופו של דבר תצעיד אותנו צעדים מכריעים לקראת
הגשמת הציונית.

בתקופת המאורעות ההם הצליח הישוב לעשות אשר היה נחוץ לו ולהמנע
מעשית דברים שהיו נחוצים לאויב.

זה התפקיד המוטל עלינו גם עתה: לעשות כל אשר נחוץ לישוב ולעם
היהודי. להמנע מעשית כל דבר הנחוץ לאויב.